

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 48g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2013 nr. 251 din 8 noiembrie 2012 și Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014 nr. 330 din 23 decembrie 2013

(condițiile de achitare de către avocați a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală)

CHIȘINĂU

29 aprilie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grețier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 22 aprilie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 aprilie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a sintagmelor „*pct.1 lit. b), c), d) și e) și la pct.3*” de la alin. (3) al articolului 4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2013 nr. 251 din 8 noiembrie 2012 și „*pct.1 lit. b), c), d) și e), pct.3 și la pct.4*” de la alin. (3) al articolului 4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014 nr. 330 din 23 decembrie 2013, ridicată de avocata Gabriela Moldovan în dosarul nr.2a-45/16, aflat pe rolul Curții de Apel Bălți.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 22 aprilie 2016 de către completul de judecată (Ana Albu, Aurelia Toderaș și Svetlana Șleahțiuki), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Urmare a verificărilor efectuate pentru anii 2013 – 2014, Compania Națională de Asigurări în Medicină (în continuare CNAM) a constatat că avocata Gabriela Moldovan a achitat parțial, prin intermediul Poștei Moldovei, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală. La solicitările CNAM de a achita prima de asigurare integral avocata nu a răspuns.

4. În acest context, Agenția Teritorială Nord-Vest Bălți a CNAM a depus, la 5 martie 2015, la Judecătoria Edineț o cerere de chemare în judecată împotriva avocatei Gabriela Moldovan privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2014 și 2013, precum și a penalității pentru neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

5. Prin hotărârea din 26 mai 2015, Judecătoria Edineț a dispus de a încasa de la Gabriela Moldovan în beneficiul Agenției Teritoriale Nord-Vest Bălți unele sume bănești.

6. La 24 iunie 2015, avocata a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoria Edineț, solicitând casarea hotărârii cu remiterea cauzei la rejudicare în prima instanță în alt complet de judecată.

7. În ședința de judecată a Curții de Apel Bălți, avocata Gabriela Moldovan a înaintat cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a unor sintagme de la alin. (3) al art. 4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2013 și alin. (3) al art. 4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014.

8. Prin încheierea din 10 martie 2016, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”.

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

[...]”.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și

infrațiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (M.O., 2003, nr. 18-19, art.57) sunt următoarele:

„**Art.22.** – „(1) Persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de până la data de 31 martie a anului de gestiune.

(2) Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr.2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin.(1).

[...].”

11. Prevederile relevante ale Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2013 nr. 251 din 8 noiembrie 2012 (M.O., 2012, nr.248-251, art.814) sunt următoarele:

Art.4. – (1) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.1 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se stabilește la 7,0% (cîte 3,5% pentru fiecare categorie, respectiv pentru angajat și angajator).

(2) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 se stabilește la 3318 lei.

(3) Persoanele fizice prevăzute la pct.1 lit. b), c), d) și e) și la pct.3 din anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, care achită în termen de trei luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi prima de asigurare obligatorie de asistență medicală stabilită în sumă fixă, beneficiază de o reducere de 50% din suma stabilită la alin.(2) din prezentul articol.

[...].”

12. Prevederile relevante ale Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014 nr. 330 din 23 decembrie 2013 (M.O., 2014, nr.9-13, art.20) sunt următoarele:

Art.4. – (1) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.1 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se stabilește la 8% (cîte 4% pentru fiecare categorie de plătitori).

(2) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 se stabilește la 4056 de lei.

(3) Persoanele fizice prevăzute la pct.1 lit. b), c), d) și e), pct.3 și la pct.4 din anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, care achită în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a

prezentei legi prima de asigurare obligatorie de asistență medicală stabilită în sumă fixă, beneficiază de o reducere de 50% din suma stabilită la alin.(2) din prezentul articol.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul pretinde că deși Cabinetul Avocatului activează și se prezintă în raporturile juridice ca persoană fizică, prevederile art. 4 alin. (3) din Legea nr. 251 din 8 noiembrie 2012 și art. 4 alin. (3) din Legea nr. 330 din 23 decembrie 2013 exclud avocații din lista persoanelor fizice, care beneficiază de reducere la achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, contrar articolului 16 din Constituție.

14. Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că avocații, de asemenea, trebuie să beneficieze de o reducere de 50% la achitarea primei de asigurare, întrucât veniturile avocaților nu acoperă cheltuielile ce țin de activitatea sa, iar statul ar trebui să faciliteze prin măsuri economice și prin alte măsuri activitatea avocaților. În acest sens, autorul a invocat art.43 din Constituție, care protejează dreptul la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă și art. 47 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent.

15. În viziunea autorului excepției, dispozițiile legale contestate nu sunt proporționale și au fost adoptate contrar prevederilor art. 54 din Constituție, potrivit căruia în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile cetățenilor.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocata Gabriela Moldovan în dosarul nr.2a-45/16, care se află pe rolul Curții de Apel Bălți, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

20. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „pct.1 lit. b), c), d) și e) și la pct.3” de la alin. (3) al articolului 4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2013 și sintagma „pct.1 lit. b), c), d) și e), pct.3 și la pct.4” de la alin. (3) al articolului 4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014, ce vizează categoriile de plătitori care beneficiază de o reducere de 50% la achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anii 2013 și 2014.

21. Din conținutul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că autorul pretinde că normele contestate încalcă articolele 16, 43, 47 și 54 din Constituție.

22. În acest context, cu referire la pretinsa încălcare a principiului egalității, Curtea reține următoarele.

23. Curtea constată că prevederile art.4 alin. (3) din Legea nr. 251 din 8 noiembrie 2012 și art. 4 alin. (3) din Legea nr. 330 din 23 decembrie 2013 nu stabilesc vreo reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru avocați.

24. În același timp, în articolul 22 alin. (2) din Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală este specificat expres că prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr.2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit.

25. Astfel, problema abordată de autorul excepției, care privește stabilirea reducerilor la achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru unele categorii de plătitori, ține de politica statului în domeniul asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

26. Respectiv, legiuitorul dispune de prerogativa de a stabili cotele primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și condițiile achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru unele categorii de plătitori, având în vedere situația obiectiv diferită în care se află anumite categorii de persoane.

27. În acest sens, Curtea reamintește constatările sale, expuse în Hotărârea nr. 16 din 12 iunie 2007, potrivit căroră: „*violarea principiului egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat în cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite*”.

28. De asemenea, reprezintă relevanță constatările Curții pronunțate în Hotărârea nr.13 din 22 mai 2014, și anume: „[...] *notarii, executorii judecătorești, avocații sunt mandatați prin lege cu exercitarea unor activități de interes public, iar veniturile obținute din profesiile liberale sunt veniturile din prestări de servicii cu caracter profesional, desfășurate în mod individual sau în diverse forme de asociere [...]*”.

29. Prin urmare, ținând cont de statutul avocatului, Curtea nu poate constata rațiunea argumentelor autorului excepției de neconstituționalitate ce vizează pretinsa încălcare a articolului 16 din Constituție.

30. În ceea ce privește celelalte alegații ale autorului excepției, Curtea consideră necesar a reitera faptul că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care se atestă o legătură indisolubilă de conținut între prevederile abordate sub aspectul neconstituționalității și normele Legii Supreme.

31. Având în vedere cele expuse mai sus, Curtea reține că autorul excepției nu a motivat incidența articolelor 43, 47 și 54 din Constituție asupra normelor contestate.

32. În temeiul celor menționate supra, Curtea reține că în lipsa argumentării incidenței normelor constituționale invocate asupra prevederilor legilor contestate, sesizarea este nefondată, nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct.28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a sintagmelor „pct.1 lit. b), c), d) și e) și la pct.3” de la alin. (3) al articolului 4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2013 nr. 251 din 8 noiembrie 2012 și „pct.1 lit. b), c), d) și e), pct.3 și la pct.4” de la alin. (3) al articolului 4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014 nr. 330 din 23 decembrie 2013, ridicată de avocata Gabriela Moldovan în dosarul nr.2a-45/16, pendinte la Curtea de Apel Bălți.*

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 29 aprilie 2016
DCC nr.28
Dosarul nr. 48g/2016*